

Instrument practic pentru tutori

Introducere în protecția
internațională

Instrument practic pentru tutori

Introducere în protecția internațională

Octombrie 2023

La 19 ianuarie 2022, Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO) a devenit Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA). Toate trimerile la EASO, la produsele și la organismele EASO trebuie înțelese ca trimeri la EUAA.

Manuscris finalizat în septembrie 2023.

Nici Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA), Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) și nici orice alte persoane care acționează în numele EUAA sau FRA nu sunt responsabile pentru modul în care ar putea fi utilizate informațiile oferite în continuare.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2025

PDF ISBN 978-92-9410-373-4 doi: 10.2847/949473 BZ-03-23-276-RO-N

© Agenția Uniunii Europene pentru Azil (EUAA) și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), 2025

Fotografie de copertă, Photographee.eu © AdobeStock, 2025

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei. Pentru orice utilizare sau reproducere a unor elemente care nu sunt deținute de EUAA sau FRA, este posibil să fie necesară solicitarea permisiunii direct de la titularii drepturilor respective.

Despre această serie

Agencia Uniunii Europene pentru Azil (EUAA) și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) și-au unit forțele pentru a crea o serie de instrumente practice pentru tutorii minorilor neînsoțiți care au nevoie de protecție internațională. Obiectivul este de a-i sprijini pe tutorii în sarcinile și responsabilitățile lor zilnice, în timpul procedurii de azil, inclusiv în ceea ce privește procedura prevăzută prin Regulamentul (UE) nr. 604/2013 (Regulamentul Dublin III) ⁽¹⁾ și protecția temporară. Seria de instrumente practice abordează următoarele subiecte:

- protecția temporară;
- introducerea în protecția internațională;
- procedura de azil obișnuită;
- proceduri transnaționale.

Cele patru broșuri se completează reciproc.

Obiectivul acestor instrumente practice este de a le permite tutorilor să informeze și să sprijine mai bine copiii în cadrul procesului, ajutând astfel copiii să înțeleagă mai bine relevanța etapelor implicate. Participarea semnificativă a copiilor și capacitatea de a lua decizii în cunoștință de cauză vor fi îmbunătățite.

Sistemele de tutelă care funcționează bine sunt esențiale pentru promovarea intereselor superioare ale copilului și a drepturilor copiilor. Tutorii au responsabilitatea de a se asigura că, pe parcursul procedurii specifice și până la identificarea unei soluții durabile pentru copil, sunt abordate orice nevoi juridice, sociale, medicale și psihologice.

Pregătindu-se pentru elaborarea acestor instrumente practice, EUAA și FRA s-au consultat cu Rețeaua europeană de tutelă prin intermediul unei evaluări rapide a nevoilor, pentru a defini obiectivele și aspectele acoperite de instrumentele practice.

Având în vedere grupul-țintă pentru această serie, instrumentele au la bază manualul privind tutela întocmit de FRA și Comisia Europeană ⁽²⁾ și sunt în concordanță cu modulele de formare ale FRA pentru tutorii ⁽³⁾, precum și cu Programul de pregătire a EUAA ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ [Regulamentul \(UE\) nr. 604/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) (JO L 180, 29.6.2013).

⁽²⁾ FRA și Comisia Europeană, [Serviciile de tutelă destinate copiilor lipsiți de îngrijire părintească – Manual de consolidare a sistemelor de tutelă pentru a răspunde nevoilor specifice ale copiilor care sunt victime ale traficului de persoane](#), 30 iunie 2014.

⁽³⁾ Site-ul de e-learning al FRA este disponibil la adresa: <https://e-learning.fra.europa.eu>.

⁽⁴⁾ Catalogul de formare al EUAA este disponibil la adresa: <https://euaa.europa.eu/publications/training-catalogue-20222023>.

Cuprins

Lista abrevierilor	5
Despre acest instrument	6
1. Ce este protecția internațională?	8
1.1. Statutul de refugiat	9
1.2. Protecția subsidiară	10
2. Care sunt principalele principii ale protecției internaționale?	13
3. Care este cadrul legal privind drepturile copilului în cadrul protecției internaționale?	18
3.1. Cadrul legal internațional și regional	18
3.2. Cadrul legal al Uniunii	19
4. Ce trebuie să fac în calitate de tutore pentru a sprijini copilul care solicită protecție internațională?	22
4.1. Cum sprijin copilul?	22
4.2. Cum se asigură interesul superior al copilului în procedura de azil	26
4.3. Cum se facilitează participarea copilului	28
Anexa 1. Resurse suplimentare	30
Lista figurilor	33

Lista abrevierilor

Abreviere	Definiție
Carta	Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene
CDC	Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului
Convenția	Convenția europeană a drepturilor omului – Consiliul Europei, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, astfel cum a fost modificată prin Protocoalele nr. 11 și 14, 4 noiembrie 1950, CETS 5.
CJUE	Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Convenția privind statutul refugiaților	Convenția din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul la aceasta din 1967 (denumită „Convenția de la Geneva” în legislația UE în materie de azil și de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene).
DCP	directiva privind condițiile de primire — Directiva 2013/33/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare)
DCPI	directiva privind condițiile pentru protecția internațională — Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare)
DPA	directiva privind procedurile de azil – Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare)
EUAA	Agenția Uniunii Europene pentru Azil
FRA	Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene
SECA	sistemul european comun de azil
State membre	Statele membre ale UE
Țările UE+	Statele membre ale UE și țările asociate
UNHCR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați

Despre acest instrument

Acest instrument are ca obiect introducerea în protecția internațională ⁽⁵⁾.

Scopul său este de a prezenta tutorilor nou-numiți conceptul de protecție internațională, posibilele forme de protecție recunoscute prin procedura de azil, cadrul legal relevant și drepturile copilului aferente.

Instrumentul este structurat în patru părți:

1. Ce este protecția internațională?

Acest capitol reunește definițiile de bază incluse în legislația internațională și a UE și oferă o prezentare generală a statutului de refugiat și a statutului de protecție subsidiară.

2. Care sunt principalele principii ale protecției internaționale?

Acest capitol explică principiile nereturnării, dreptul de a solicita azil, dreptul la viață și interzicerea torturii.

3. Care este cadrul legal privind drepturile copilului în cadrul protecției internaționale?

Acest capitol detaliază principiile și principalele drepturi enunțate în Convenția Organizației Națiunilor Unite (ONU) cu privire la drepturile copilului (CDC) ⁽⁶⁾ și legătura acestora cu protecția internațională.

4. Ce trebuie să fac în calitate de tutore pentru a sprijini copilul care solicită protecție internațională?

Acest capitol oferă îndrumări pentru tutore cu privire la elementele-cheie de care trebuie să țină seama când sprijină copiii în acțiunea lor de accesare a protecției internaționale.

Acest instrument cuprinde hyperlink-uri către resurse și informații suplimentare privind protecția internațională.

Declinarea responsabilității

Acest instrument a fost dezvoltat în perioada în care sistemul european comun de azil (SECA) era în curs de reformare de către instituțiile UE. Mai multe instrumente erau disponibile numai sub formă de propuneri, nu ca documente juridice finale adoptate la momentul elaborării. Prin

⁽⁵⁾ Pentru mai multe informații despre protecția temporară, vezi EUAA-FRA, *Ghid practic pentru tutori – Protecția temporară a copiilor neînsoțiți care fug din Ucraina*, noiembrie 2022.

⁽⁶⁾ Adunarea Generală a ONU, *Convenția cu privire la drepturile copilului*, 20 noiembrie 1989, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 1577, p. 3.

urmare, prezentul instrument a fost elaborat pe baza instrumentelor SECA în vigoare în mod legal la momentul elaborării acestuia.

Informațiile din acest instrument au fost studiate, evaluate și analizate cu cea mai mare atenție. Însă prezentul document nu se pretinde a fi complet.

1. Ce este protecția internațională?

Protecția internațională este modalitatea prin care statele **protejează** resortisanții țărilor terțe atunci când aceștia sunt **expuși riscului de persecuție sau de vătămare gravă în țara ai cărei cetățeni sunt sau de reședință obișnuită (dacă sunt apatrizi)**. O persoană poate avea nevoie de protecție internațională dacă se teme să se întoarcă în țara sa de origine sau de reședință obișnuită deoarece are o temere bine fondată de a fi persecutată din cauza rasei, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social sau este expusă riscului de a suferi vătămări grave.

La nivel internațional, Convenția de la Geneva din 1951 privind statutul refugiaților și Protocolul la aceasta din 1967 ⁽⁷⁾ sunt principalele instrumente juridice în domeniul protecției internaționale, în special în ceea ce privește **statutul de refugiat și principiul nereturnării**. Convenția definește profilul de refugiat, drepturile acestuia și standardele internaționale pentru tratarea acestuia.

La nivel european, pentru a răspunde nevoii de protecție internațională și de respectare a drepturilor fundamentale a fost înființat SECA. În mod special, Directiva 2011/95/UE (DCPI) ⁽⁸⁾ a introdus o **formă suplimentară de protecție internațională, denumită „protecție subsidiară”**.

Rețineți că protecția temporară este, de asemenea, o formă de protecție internațională. Protecția temporară este o măsură excepțională prin care se furnizează protecție imediată și temporară în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate din țări din afara UE care nu se pot întoarce în țara lor de origine. Temeiul legal este în Directiva 2001/55/CE a Consiliului ⁽⁹⁾, adoptată ca urmare a conflictelor din 2001 din fosta Iugoslavie, dar care a fost utilizată pentru prima dată abia în martie 2022, după invazia militară a Rusiei în Ucraina. Directiva 2001/55/CE a Consiliului a fost activată pentru a le permite persoanelor care fug din Ucraina să solicite protecție temporară și să aibă acces imediat la protecție în UE.

Unele state membre ar putea, de asemenea, să ofere copiilor alte forme de protecție națională, cum ar fi un permis de ședere pe baza vârstei lor de minor, un permis de ședere sub protecție națională, cum ar fi un permis de ședere din motive umanitare, din motive de studii sau din considerente medicale, ori protecție specială pentru victimele violenței domestice.

⁽⁷⁾ Adunarea Generală a ONU, [Convention Relating to the Status of Refugees](#) (Convenția privind statutul refugiaților), Geneva, 28 iulie 1951, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 189, p. 137 și [Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Protocolul privind statutul refugiaților), 31 ianuarie 1967, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 606, p. 267 (denumită în legislația UE în materie de azil și de către Curtea de Justiție a Uniunii Europene „Convenția de la Geneva”).

⁽⁸⁾ [Directiva 2011/95/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (reformare) (JO L 337, 20.12.2011).

⁽⁹⁾ [Directiva 2001/55/CE a Consiliului](#) din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflux masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri (JO L 212, 7.8.2001).

Publicație conexă

Pentru a afla mai multe despre aplicarea directivei privind protecția temporară în cazul copiilor, vezi EUAA-FRA, [*Ghid practic pentru tutori – Protecția temporară a minorilor neînsoțiți care fug din Ucraina*](#), noiembrie 2022.

1.1. Statutul de refugiat

Convenția din 1951 privind statutul refugiaților ⁽¹⁰⁾ și DCPI ⁽¹¹⁾ definesc profilul de refugiat.

Articolul 2 litera (d) din DCPI (reformată)

„refugiat” înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară și care nu intră în domeniul de aplicare a articolului 12 [referitor la excludere].

Un solicitant îndeplinește condițiile de acordare a statutului de refugiat dacă îndeplinește toate criteriile de calificare din definiția refugiaților, astfel cum sunt enumerate mai jos.

- acesta se află **în afara** țării al cărei cetățean este sau a țării în care avea reședința obișnuită, în cazul solicitanților apatrizi;
- acesta trebuie să aibă o **temere bine fondată de a fi persecutat**;
- persecuția se datorează unuia sau mai multora dintre cele **cinci motive** (rasa, religia, naționalitatea, opiniile politice sau apartenența la un anumit grup social);
- din cauza acestei temeri, solicitantul **nu poate sau nu dorește să beneficieze de protecția** din țara sa;

Niciuna dintre dispozițiile privind excluderea nu se aplică. Excludere se aplică în cazul în care există motive serioase pentru a considera că un copil - care a împlinit vârsta minimă de răspundere penală - a comis, de exemplu, crime de război sau o infracțiune apolitică gravă în

⁽¹⁰⁾ Articolul 1(A) alineatul 2 din Convenția privind statutul refugiaților.

⁽¹¹⁾ Articolul 2 litera (d) din DCPI.

afara țării în care copilul solicită azil (sau, în cazul protecției subsidiare, că reprezintă un pericol pentru comunitate sau pentru securitatea statului membru) ⁽¹²⁾.

DCPI stabilește definițiile conceptelor-cheie ale definiției refugiatului, și anume actele de persecuție ⁽¹³⁾, agenții de persecuție ⁽¹⁴⁾, agenții de protecție ⁽¹⁵⁾, definițiile fiecăruia dintre cele cinci motive de persecuție ⁽¹⁶⁾ și motivul excluderii ⁽¹⁷⁾.

1.2. Protecția subsidiară

Statutul de refugiat poate fi acordat numai dacă temerea bine fondată de a fi persecutat este legată de cel puțin unul dintre cele cinci motive menționate anterior. Există și alte situații în care persoanele ar fi expuse riscului de a fi supuse unor vătămări grave dacă ar fi returnate în țara lor de origine și, prin urmare, ar avea nevoie de protecție. *Acquis*-ul UE în materie de azil prevede o formă suplimentară de protecție internațională: protecția subsidiară.

Articolul 2 litera (f) din DCPI (reformată)

[...] orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămări grave [...] și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2).

O persoană îndeplinește condițiile pentru acordarea protecției subsidiare dacă:

- **nu poate fi considerată** refugiat;
- și
- în cazul în care ar fi trimisă în țara sa de origine, ar fi supusă unui **risc real** de a suferi vătămări grave.

⁽¹²⁾ Motivele de excludere pentru acordarea statutului de refugiat și a protecției subsidiare, astfel cum sunt prevăzute în DCPI, sunt similare și decurg din dispozițiile articolului 1F din Convenția din 1951 privind statutul refugiaților. Cu toate acestea, trebuie remarcat că motivele de excludere prevăzute în DCPI pentru statutul de refugiat (articolul 12) și pentru protecția subsidiară (articolul 17) nu sunt exact aceleași. Articolul 17 alineatul (1) elimină unele dintre cerințele pentru infracțiuni grave [articolul 17 alineatul (1) litera (b)] și introduce motive suplimentare de excludere [articolul 17 alineatul (1) litera (d) și articolul 17 alineatul (3)] pentru protecția subsidiară. Pentru îndrumări suplimentare, vezi EASO, *Ghid practic al EASO: Excluderea*, ianuarie 2017.

⁽¹³⁾ Articolul 9 din DCPI.

⁽¹⁴⁾ Articolul 6 din DCPI.

⁽¹⁵⁾ Articolul 7 din DCPI.

⁽¹⁶⁾ Articolul 10 din DCPI.

⁽¹⁷⁾ Articolele 12 și 17 din DCPI.

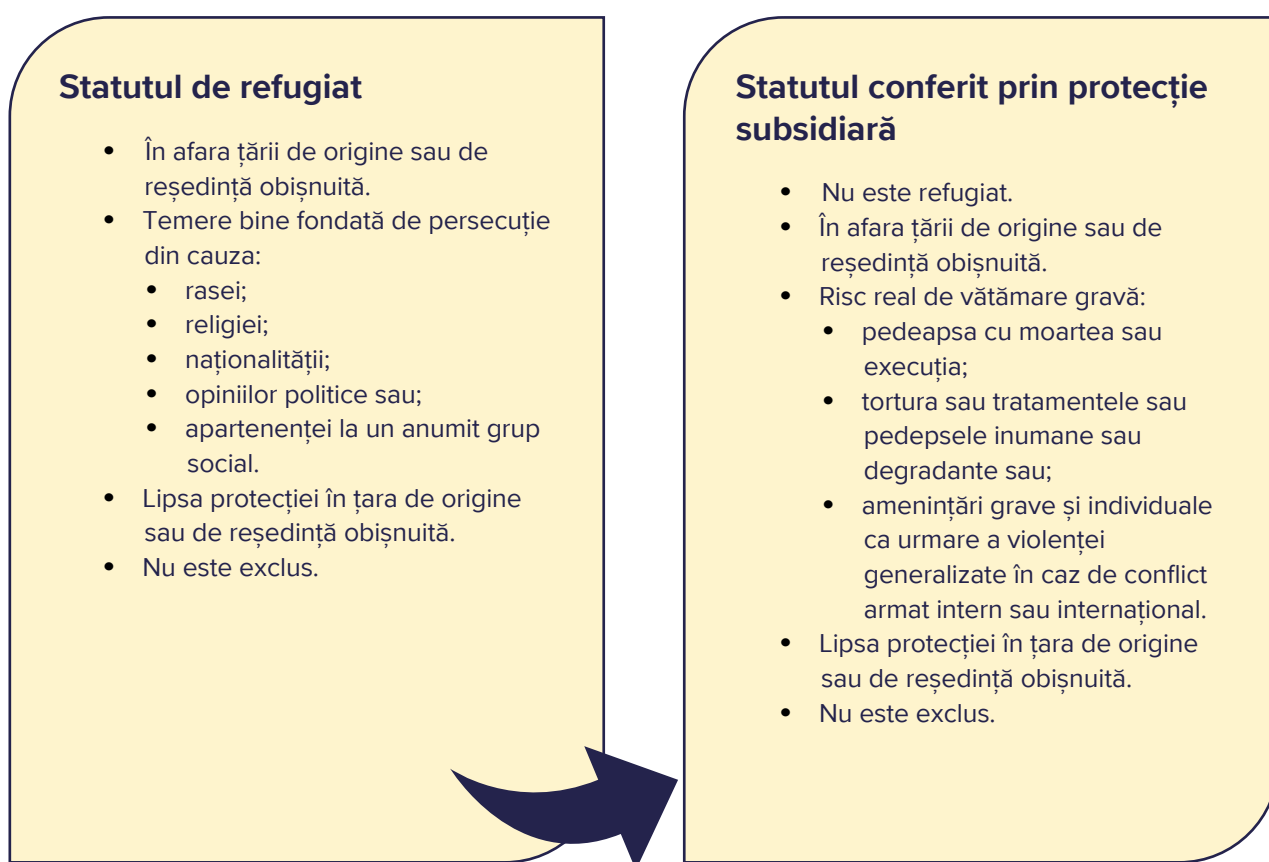

Vătămările grave sunt:

- **pedeapsa cu moartea** sau execuția; sau
- tortura sau **tratamentele** sau pedepsele **inumane** sau degradante; sau
- **amenințările** grave și individuale la adresa **vieții** sau a **persoanei** unui civil ca urmare a violenței generalizate în caz de conflict armat intern sau internațional ⁽¹⁸⁾.

Autoritatea decizională va examina întotdeauna mai întâi dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru obținerea statutului de refugiat și, în caz contrar, dacă solicitantul este eligibil pentru protecție subsidiară ⁽¹⁹⁾.

Figura 1. Tipuri de protecție

Rețineți că, în baza propriei legislații naționale, unele țări UE+ ar putea, de asemenea, să acorde o formă de protecție națională prin procedura de protecție internațională sau în urma depunerii unei cereri specifice direct la autoritățile competente. Permisele de protecție specială întemeiate pe motive umanitare nu sunt considerate o formă de protecție internațională.

⁽¹⁸⁾ Articolul 15 din DCPI.

⁽¹⁹⁾ Articolul 10 alineatul (2) din [Directiva 2013/32/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (reformare) (JO L 180/60, 29.6.2013) Directiva privind procedurile de azil (DPA).

Aceste tipuri de permise sunt, de obicei, limitate în timp și pot fi reînnoite. Pentru mai multe informații, consultați legislația națională din țara dumneavoastră.

Sfat practic

Este important ca, în calitate de tutore, să cunoașteți elementele definiției statutului de refugiat și a protecției subsidiare, pentru a îndruma copilul în procesul de azil, pentru a ajuta la înregistrarea cererii și pentru a aduce documentele și declarațiile relevante la interviul personal.

De exemplu dacă un copil vă menționează o situație de persecuție sau un risc de vătămare gravă în cazul în care se reîntoarce, ați putea sublinia importanța comunicării acestor informații autorității competente.

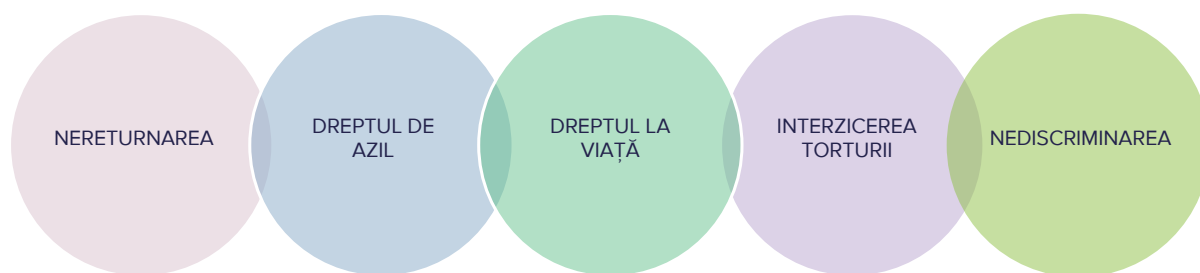

2. Care sunt principalele principii ale protecției internaționale?

Dreptul internațional al drepturilor omului ⁽²⁰⁾ stabilește obligațiile guvernelor de a acționa în anumite moduri sau de a se abține de la anumite acte, pentru a promova și proteja drepturile omului și libertățile fundamentale ale persoanelor fizice sau ale grupurilor. Drepturile omului sunt înțelese, în general, ca fiind drepturile inalienabile de care beneficiază o persoană doar pentru că este o ființă umană. Acestea sunt fondate pe principii fundamentale de universalitate, egalitate și nediscriminare și sunt consacrate în tratate, norme de drept internațional cutumiar, legislația UE, dreptul național și alte standarde care le definesc și contribuie la garantarea exercitării depline a acestora. Drepturile omului se aplică tuturor persoanelor fizice, inclusiv tuturor persoanelor care solicită protecție internațională. Aici puteți vedea cum unele drepturi fundamentale principale selectate sunt corelate, de asemenea, cu dreptul de azil.

Figura 2. Corelațiile dintre drepturile fundamentale și dreptul de azil

Principiul nereturnării

Principiul nereturnării se referă la obligația statelor de a evita expulzarea sau returnarea unei persoane, sub orice formă, într-o țară în care aceasta se poate confrunta cu persecuții și/sau tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante. Principiul nereturnării este un principiu de bază al dreptului internațional și al legislației UE cu privire la refugiați. Acesta este

⁽²⁰⁾ Oficiul Înaltului Comisar al Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului, *International Human Rights Law* (Dreptul internațional al drepturilor omului), disponibil la adresa <https://www.ohchr.org/en/instruments-and-mechanisms/international-human-rights-law>.

consacrat în Convenția din 1951 privind statutul refugiaților ⁽²¹⁾ și într-o serie de instrumente privind drepturile omului ⁽²²⁾.

Interzicerea returnării se aplică tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția unui stat, inclusiv în contextul neprimirii și respingerii la frontiere. Aceasta se aplică oricărei forme de îndepărtare forțată, inclusiv prin deportare, expulzare, extrădare, prin transfer neoficial sau „predări”, precum și neprimire la frontieră în orice etapă a procesului de azil.

Principiul nereturnării se aplică în toate situațiile, indiferent de statutul juridic al persoanei (de exemplu, migranți fără acte de identitate), precum și în toate deciziile administrative legate de șederea persoanei pe teritoriu sau de îndepărtarea acesteia (de exemplu, expulzarea).

Principiul nereturnării interzice atât returnarea directă, cât și cea indirectă.

- Returnarea **directă** înseamnă returnarea unei persoane într-o țară în care se poate confrunta cu persecuții și/sau tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante.
- Returnarea **indirectă** (numită și returnare în lanț, returnare secundară sau returnare înainte) înseamnă returnarea unei persoane într-o țară terță fără garanții suficiente că va fi protejată împotriva returnării în țara în care se poate confrunta cu persecuții și/sau tortură, tratamente sau pedepse inumane sau degradante.

În fiecare caz în parte trebuie făcută o **evaluare riguroasă** a riscului de returnare directă sau indirectă de către autorități, înainte de a refuza intrarea sau de trimiterea persoanei într-o țară terță.

⁽²¹⁾ Articolul 33 din Convenția privind statutul refugiaților stabilește obligația statului de a nu „expulza sau returna în nici un fel un refugiat peste frontierele teritoriilor unde viața sau libertatea sa ar fi amenințate pe motiv de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinii politice.”

⁽²²⁾ Adunarea Generală a ONU, [Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment](#) (Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante), 10 decembrie 1984, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 1465, p. 85; Adunarea Generală a ONU, [International Covenant on Civil and Political Rights](#) (Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice), 16 decembrie 1966, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 999, p. 171; Consiliul European, [The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms](#) (Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale), astfel cum a fost modificată prin Protocoalele nr. 11 și 14, 4 noiembrie 1950, CETS 5 (Convenția); Uniunea Europeană, [Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene](#), 26 octombrie 2012, 2012/C 326/02.

Expulzarea colectivă

Expulzarea colectivă este, de asemenea, interzisă.

Astfel, statele nu pot trimite persoanele fizice fără a examina circumstanțele lor individuale și, prin urmare, fără a le permite să-și prezinte argumentele împotriva măsurii luate de autoritatea relevantă.

Scopul lor este de a garanta că fiecare decizie de expulzare este fondată pe o examinare individuală, luând în considerare circumstanțele individuale și contextuale.

O expulzare este caracterizată ca fiind „colectivă” atunci când nu există o examinare rezonabilă și obiectivă a cazului particular al fiecărei persoane fizice din grup. Mărimea grupului expulzat nu este relevantă: chiar și două persoane pot fi suficiente pentru a forma un grup ⁽²³⁾.

Principiul nereturnării este direct corelat cu dreptul de azil, ceea ce implică cerința de a acorda persoanelor fizice care solicită protecție internațională accesul la teritoriu și la o procedură de azil echitabilă și eficientă.

Sfat practic

Este important ca, în calitate de tutore, să înțelegeți bine principiul nereturnării. Aceasta pentru a garanta că, pe parcursul întregului proces de azil, copiilor nu li se va refuza intrarea în țara în care ar putea fi solicitată protecție, aceștia nu vor fi expulzați sau returnați într-o țară în care ar putea fi persecutați și/sau supuși torturii sau unor tratamente sau pedepse inumane sau degradante.

De asemenea, trebuie să informați copilul cu privire la acest principiu, pentru ca acesta să poată semnală orice risc cu care se poate confrunta în țara al cărei cetățean este sau în țara în care a avut reședința obișnuită sau într-o țară terță în care ar putea fi trimis înapoi.

Dreptul de azil

Dreptul de azil este un drept fundamental care garantează că o persoană care are nevoie de protecție internațională are posibilitatea efectivă de a depune o cerere de protecție internațională la autoritatea competentă.

Dreptul internațional și, în special, Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948 ⁽²⁴⁾ stabilește că dreptul de azil este un drept inalienabil și indispensabil și, în mod specific, prevede că „orice persoană are dreptul de a căuta azil și de a beneficia de azil în alte țări” împotriva persecuției.

⁽²³⁾ Articolul 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție.

⁽²⁴⁾ Articolul 14 din [Universal Declaration of Human Rights](#) (Declarația Universală a Drepturilor Omului), Adunarea Generală a ONU, 10 decembrie 1948, 217 A (III).

La nivelul UE, dreptul de azil este recunoscut prin Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) ⁽²⁵⁾.

Este important de reținut că acordarea accesului la procedura de azil nu înseamnă neapărat că solicitantului i se va acorda protecție internațională. Cererea va fi examinată în mod corespunzător de către autoritatea competentă care, ulterior, va emite decizia de a acorda sau nu protecție persoanei în cauză.

Mulți adulți și copii care ar putea avea nevoie de protecție internațională nu cunosc drepturile, obligațiile și procedurile de solicitare a protecției internaționale. Prin urmare, cei care lucrează în prima linie în domeniul migrației sunt cei care joacă un rol esențial în garantarea dreptului la azil pentru toate persoanele și în garantarea accesului la protecție internațională. Acest lucru se realizează prin identificarea în mod proactiv a persoanelor care ar putea dori să solicite protecție internațională, furnizându-le informațiile relevante despre posibilitatea de a solicita azil și îndrumând aceste persoane către autoritățile relevante.

Dorința de a solicita azil poate fi exprimată sub orice formă. Exprimarea poate fi și verbală, dar rețineți că nu trebuie neapărat să se pronunțe cuvinte ca „azil” sau „refugiat”. Este suficient să se manifeste în orice formă dorința de a solicita protecție internațională. De exemplu, exprimarea unei „temeri de întoarcere” este suficientă.

Sfat practic

În calitate de tutore, aveți un rol esențial în garantarea respectării depline a dreptului de azil. De exemplu, ați putea trimite un copil pentru procedura de azil dacă acesta și-a exprimat nevoia de azil fără să facă referire în mod explicit la „azil” sau „protecție internațională”.

Interzicerea torturii

Interzicerea torturii și a tratamentelor și pedepselor inumane sau degradante este strâns legată de principiul **nereturnării** detaliat în capitolul anterior. Statele au obligația **de a proteja persoanele de pe teritoriul lor împotriva expunerii la riscul de astfel de tratamente sau pedepse**, indiferent dacă riscul se află pe teritoriul lor sau dacă există în afara teritoriului ⁽²⁶⁾. Acesta este un drept nederogabil.

⁽²⁵⁾ Articolul 18 din [Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene](#), Uniunea Europeană, 26 octombrie 2012, 2012/C 326/02.

⁽²⁶⁾ Interzicerea torturii și a pedepselor sau a tratamentelor inumane sau degradante este recunoscută în articolul 4 din Cartă, după cum urmează: „Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.” Interzicerea torturii și a tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante este un drept absolut, ceea ce înseamnă că nu există excepții sau condiții de îndeplinit permise. Astfel, nici interesul public, nici drepturile altora și nici acțiunile victimei, oricât de periculoase sau infracționale ar fi, nu pot justifica un tratament interzis de acest articol.

Dreptul la viață

La nivel internațional, dreptul la viață este prevăzut în Declarația Universală a Drepturilor Omului, în care se afirmă că „Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale” ⁽²⁷⁾.

Dreptul la viață este recunoscut și de Cartă ⁽²⁸⁾. Statele membre și funcționarii acestora au obligația pozitivă de a proteja viața, inclusiv prin luarea de măsuri preventive ⁽²⁹⁾. Acest lucru rezultă din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care trebuie să îndrume, de asemenea, interpretarea drepturilor prevăzute în Cartă, în conformitate cu articolul 52 alineatul (3).

⁽²⁷⁾ Articolul 3 din Declarația Universală a Drepturilor Omului.

⁽²⁸⁾ Articolul 2 din Cartă „1. Orice persoană are dreptul la viață. 2. Nimeni nu poate fi condamnat la pedeapsa cu moartea sau executat.”

⁽²⁹⁾ Printre măsurile preventive s-ar putea număra, de exemplu, protejarea unei persoane împotriva înecului în apele teritoriale ale statului respectiv, protejarea persoanelor împotriva violenței comise de alte persoane și împotriva autovătămării și protejarea persoanelor care locuiesc în apropierea siturilor industriale periculoase în caz de dezastru. Țineți seama de acestea în contextul în care un solicitant de protecție internațională vorbește despre sinucidere sau în care un solicitant aflat în detenție declară că are tuberculoză sau HIV și că are nevoie de medicamente. În aceste circumstanțe, reprezentanții statului au obligația să ia măsuri preventive pentru a proteja viața solicitanților.

3. Care este cadrul legal privind drepturile copilului în cadrul protecției internaționale?

3.1. Cadrul legal internațional și regional

Principalul instrument juridic internațional referitor la drepturile copilului este CDC. Toate statele membre au ratificat această convenție și sunt obligate să o aplice tuturor copiilor de pe teritoriul lor, indiferent de naționalitatea sau statutul lor juridic. CDC recunoaște drepturile sociale, economice, politice, civile și culturale ale copiilor.

CDC monitorizează respectarea acesteia de către statele părți la CDC și emite orientări și recomandări privind punerea în aplicare și interpretarea convenției.

Articolul 22 din CDC

Statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru ca un copil care caută să obțină statutul de refugiat sau care este considerat ca refugiat în virtutea regulilor și procedurilor de drept internațional sau național aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă și tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru a-i permite să se bucure de drepturile pe care i le recunosc prezenta convenție și celelalte instrumente internaționale relative la drepturile omului sau cu caracter umanitar la care statele respective sunt părți. (subliniere adăugată)

Este important de remarcat că toate drepturile prevăzute în CDC sunt valabile pentru copiii care solicită protecție internațională. Cu toate acestea, pentru a asigura drepturile și protecția, în procesul de azil, a acelor copii care sunt considerați într-o situație deosebit de vulnerabilă, este deosebit de important să fie cunoscute următoarele drepturi:

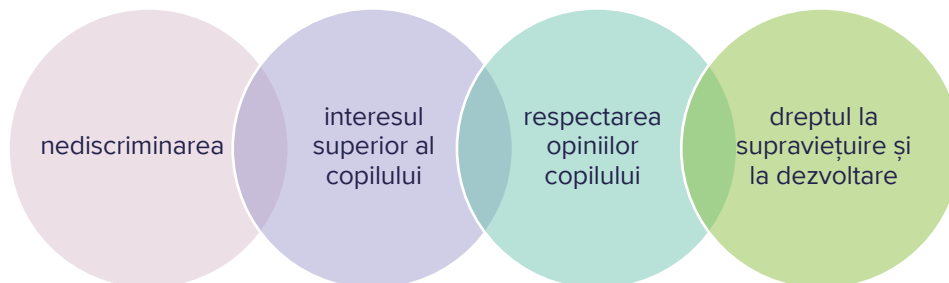
- de azil;
- la protecție împotriva violenței, abuzului și neglijenței;
- la libertate;
- la viața de familie;
- la libertatea de exprimare și de a fi informat;
- la educație;
- la îngrijiri medicale;
- la cazare;
- la prestații sociale și la securitate socială;
- la nume, naționalitate și identitate.

Din CDC decurg patru principii-cheie obligatorii care fundamentează aplicarea drepturilor consacrate prin convenție.

Figura 3. Cele patru principii-cheie obligatorii ale CDC

La nivel regional, un număr mare de convenții și organismele părți la tratate respective protejează, de asemenea, drepturile copiilor solicitanți de azil ⁽³⁰⁾.

3.2. Cadrul legal al Uniunii

Politicile și legislația UE existente oferă un cadru pentru protecția drepturilor copilului în procesul de azil cuprinzând toate aspectele, inclusiv condițiile de primire, examinarea cererilor și integrarea.

Tratatul privind Uniunea Europeană ⁽³¹⁾ stabilește obligația UE de a promova protecția drepturilor copilului. Carta drepturilor fundamentale a UE, regulamentele și directivele, precum și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) au contribuit la determinarea în continuare a protecției acestor drepturi ⁽³²⁾.

Carta ⁽³³⁾ include trei principii generale inspirate din CDC, și anume:

- copiilor trebuie să li se permită să-și exprime opiniile în mod liber, iar aceste opinii trebuie luate în considerare în probleme care privesc copiii, în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate;
- în toate acțiunile referitoare la copii, interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial;

⁽³⁰⁾ Convenția, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului; Consiliul Europei, *European Social Charter. Collected texts (7th edition)* [Carta Socială Europeană, Culegere de texte (ediția a 7-a)], actualizată la 1 ianuarie 2015; Consiliul Europei, *Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse* (Convenția privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale), CETS nr. 201, intrare în vigoare la 1.7.2010; Consiliul Europei *Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings* (Convenția privind lupta împotriva traficului de ființe umane), CETS nr. 197, intrare în vigoare la 1.2.2008.

⁽³¹⁾ UE, *Versiunea consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană*, (JO C 326, 26.10.2012).

⁽³²⁾ FRA, *Manualul de drept european privind drepturile copilului*, ediția din 2022, februarie 2022.

⁽³³⁾ Articolul 24 din Cartă.

- orice copil trebuie să aibă dreptul de a întreține cu regularitate relații personale și contacte directe cu ambii părinți, cu excepția cazului în care acest lucru este contrar interesului superior al copilului.

Există șase instrumente legislative, considerate „pilonii” SECA, care stabilesc o serie de dispoziții dedicate copiilor.

- **Directiva privind condițiile de primire (DCP)** ⁽³⁴⁾, care are ca scop asigurarea unui nivel de trai demn pentru solicitanți, cu condiții de viață comparabile între statele membre, se referă în mod **direct** la copiii și minorii neînsoțiți, stabilind standarde minime pentru condiții de primire adaptate ⁽³⁵⁾.
- **DPA**, care introduce un cadru legal comun pentru a reduce disparitățile dintre procedurile naționale de azil din statele membre și pentru a proteja calitatea și eficiența procesului decizional, stabilește garanții specifice pentru copii în timpul procesului de azil ⁽³⁶⁾.
- **DCPI**, care prevede condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau de protecție subsidiară, prevede garanții specifice pentru copii ⁽³⁷⁾. De asemenea, aceasta recunoaște în mod explicit că unele măsuri au caracter de persecuție tocmai pentru că vizează în mod specific copiii. În conformitate cu DCPI, actele de persecuție pot lua forma unor acte împotriva unor persoane din motive de gen sau a actelor împotriva copiilor ⁽³⁸⁾. De exemplu, recrutarea minorilor, mutilarea/tăierea organelor genitale ale femeilor, violența familială și domestică, căsătoria forțată sau a minorilor ⁽³⁹⁾.

⁽³⁴⁾ [Directiva 2013/33/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare) (JO L 180, 29.6.2013).

⁽³⁵⁾ DCP se referă la următoarele concepte și categorii din aceste considerente și articole: „minor”, articolul 2 litera (d) din DCP; „minor neînsoțit”, articolul 2 litera (e); „membrii familiei”, articolul 2 litera (c); „reprezentant”, articolul 2 litera (j); „unitatea familiei”, considerentul 9; „interesul superior al copilului”, considerentul 22 și articolul 2 litera (j), articolul 23, articolul 24; „interesul superior al minorului”, articolul 11 alineatul (2); „persoane vulnerabile”, articolele 21 și 22; documentele, articolul 6; „căutarea membrilor familiei minorului neînsoțit”, articolul 24 alineatul (3).

⁽³⁶⁾ DPA se referă la următoarele concepte și categorii din aceste considerente și articole: „minor”, articolul 2 litera (l); „minor neînsoțit”, articolul 2 litera (m); „reprezentant”, articolul 2 litera (n) și articolul 25; „interesul superior al copilului”, considerentul 33, articolul 2 litera (n), articolul 25 alineatul (1) litera (a), articolul 25 alineatul (6); dreptul copiilor neînsoțiți de a accesa informații juridice gratuite, articolul 25 alineatul (4); „evaluarea vârstei”, articolul 25 alineatul (5), dreptul copilului de a depune o cerere de protecție internațională, iar în cazul copiilor neînsoțiți, cererea de protecție internațională poate fi depusă în numele acestora de către autoritățile competente, astfel cum este prevăzut la articolul 7 alineatul (3).

⁽³⁷⁾ DCPI se referă la următoarele concepte și categorii din aceste considerente și articole: „minor” articolul 2 litera (k), „membri de familie”, articolul 2 litera (j), „minor neînsoțit”, articolul 2 litera (l), „unitatea familiei”, considerentul (18), interesul superior al copilului/minorului, considerentele (18), (19), (27), (38) și articolul 20 alineatul (5); dreptul la informare, articolele 22 și 31; „menținerea unității familiei”, articolul 23, „identificarea familiei”, articolul 31 alineatul (5), „forme de persecuție specifice copiilor”, considerentul 28.

⁽³⁸⁾ Articolul 9 alineatul (2) litera (f) și articolul 10 din DCPI.

⁽³⁹⁾ Agenția ONU pentru Refugiați (UNHCR), [Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees](#) (Ghidul UNHCR privind protecția internațională nr. 8: Solicitățile de azil pentru copii în temeiul articolului 1 secțiunea A alineatul (2) și al articolului 1 secțiunea F din Convenția din 1951 și/sau Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților), 22 decembrie 2009, HCR/GIP/09/08.

- **Regulamentul Dublin III**, care stabilește criteriile de determinare a statului membru responsabil pentru examinarea unei cereri de protecție internațională, conține dispoziții specifice referitoare la copii, stabilind garanții specifice pentru aceștia și criterii specifice pentru a determina statul membru responsabil ⁽⁴⁰⁾.
- **Regulamentul Eurodac**, care constituie temeiul juridic pentru o bază de date a UE privind compararea amprentelor digitale pentru a asigura punerea în aplicare eficace a Regulamentului Dublin III, se referă la interesul superior al copilului ⁽⁴¹⁾.
- **Directiva privind protecția temporară** ⁽⁴²⁾, care stabilește standardele minime pentru asigurarea protecției temporare în cazul unui aflus masiv de persoane strămutate. Aceasta a fost pusă în aplicare pentru prima dată în martie 2022, după invazia militară a Rusiei în Ucraina. Aceasta stabilește obligații specifice pentru statele membre în ceea ce privește protecția copiilor, iar Comisia Europeană a emis recomandări cu privire la respectarea acestora ⁽⁴³⁾.

Publicație conexă

Pentru a afla mai multe despre aplicarea directivei privind protecția temporară în cazul copiilor, vezi EUAA-FRA, [*Ghid practic pentru tutori – Protecția temporară a minorilor neînsoțiți care fug din Ucraina*](#), noiembrie 2022.

⁽⁴⁰⁾ Articolele 6 și 8 din [Regulamentul \(UE\) nr. 604/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (reformare) (JO L 180, 29.6.2013).

⁽⁴¹⁾ Interesul superior al copilului, astfel cum este definit în considerentul 35 din [Regulamentul \(UE\) nr. 603/2013](#) al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului „Eurodac” pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (reformare) (JO L 180, 29.6.2013).

⁽⁴²⁾ [Directiva 2001/55/CE a Consiliului](#) din 20 iulie 2001 privind standardele minime pentru acordarea protecției temporare, în cazul unui aflus masiv de persoane strămutate, și măsurile de promovare a unui echilibru între eforturile statelor membre pentru primirea acestor persoane și suportarea consecințelor acestei primiri (JO L 212, 7.8.2001).

⁽⁴³⁾ Comisia Europeană, pagina web *Temporary protection* (Protecție temporară), disponibilă la adresa https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/common-european-asylum-system/temporary-protection_en?prefLang=ro.

4. Ce trebuie să fac în calitate de tutore pentru a sprijini copilul care solicită protecție internațională?

4.1. Cum sprijin copilul?

În general, standardele internaționale și europene atribuie următoarele sarcini și responsabilități tutorilor copiilor neînsoțiți pentru a asigura respectarea interesului superior al acestora.

Publicație conexă

O prezentare detaliată a rolului tutorelui în procedură este inclusă în EUAA-FRA, [*Practical Tool for Guardians – The asylum procedure*](#) (Instrumentul practic pentru tutori – Procedura de azil), octombrie 2023.

Protejați siguranța și bunăstarea copilului

- Fiți disponibil(ă) și accesibil(ă) și dedicați suficient timp fiecărui copil.
- Dezvoltați o relație de încredere cu copilul, tratați copilul cu respect și demnitate.
- Protejați copilul, inclusiv prin asigurarea faptului că acesta beneficiază de îngrijire și servicii adecvate și prin protejarea acestuia împotriva tuturor formelor și riscurilor de violență și exploatare.
- Sprijiniți și facilitați identificarea și/sau evaluarea nevoilor speciale ale copilului sau a oricăror vulnerabilități suplimentare și îndrumați copilul către serviciile de care are nevoie.
- Ajutați copilul să se înscrie în programe școlare sau educative și să solicite serviciile de care are nevoie.
- Sprijiniți copilul în tranziția către viața de adult și o viață independentă.
- Verificați legăturile familiale și ajutați la regăsirea și/sau reîntregirea familiei, dacă acest lucru este în interesul superior al copilului.
- Sprijiniți copilul în toate aspectele administrative.

Facilitați participarea copilului ascultându-i opiniile și asigurând un spațiu în care ceilalți să ia în considerare opiniile copilului, informând totodată copilul

În calitate de tutore, trebuie să informați copilul cu privire la drepturile și beneficiile sale, la serviciile disponibile și la diferitele proceduri care privesc copilul, inclusiv cu privire la etapele specifice și la posibilele rezultate ale procedurilor. Trebuie să implicați în mod proactiv copilul în toate deciziile, precum și să garantați respectarea principiului confidențialității, astfel încât copilul să se simtă în siguranță când își împărtășește opiniile.

Acționați ca persoană de legătură între copil și alte persoane

- Acționați ca un avocat pentru copil și promovați drepturile sale și interesul său superior în relația cu diferite autorități publice și cu diferiți furnizori de servicii și în proceduri specifice. Asigurați-vă că copilul are acces la informații de la alți actori, cum ar fi avocați sau asistenți sociali.
- Sprijiniți copilul în diferitele proceduri și ajutați-l să înțeleagă conținutul comunicării oficiale, procesul decizional și procedurile, precum și semnificația lor pentru copil; verificați dacă înțelege și asigurați interpretarea adecvată sau accesul la mediatori culturali când este necesar.

Ajutați la identificarea unei soluții durabile în interesul superior al copilului

- Ajutați la identificarea și punerea în aplicare a unei soluții durabile pentru copil în țara de sosire, în țara de origine sau într-o țară terță, în funcție de interesul superior al copilului.

Exercitați capacitatea juridică, dacă este necesar, sprijiniți copilul în procedurile judiciare și asigurați-i accesul la asistență și consultanță juridică

- Completați capacitatea juridică limitată a copilului, de exemplu, atunci când semnați documente oficiale în numele copilului.
- Solicitați protecție internațională pentru copil, dacă acest lucru este în interesul superior al acestuia.
- Însoțiți copilul la audieri și interviuri.
- Asigurați-vă că este respectat dreptul copilului la asistență juridică; aici pot fi incluse informații juridice, consiliere și reprezentare în unele cazuri.
- Gestionați bunurile copilului.

- Acordați consimțământul dumneavoastră în cunoștință de cauză pentru controalele și tratamentele medicale ale copilului, inclusiv un control medical în scopul evaluării vârstei, dacă este cazul, pe baza unei consultări cu copilul și în funcție de situația dacă acestea sunt în interesul superior al copilului ⁽⁴⁴⁾.

Materiale de formare conexe

Pentru mai multe informații despre rolul dumneavoastră în calitate de tutore și pentru a vă îmbunătăți competențele, consultați materialele de formare elaborate de FRA în strânsă coordonare cu Rețeaua europeană de tutelă, disponibile la adresa <https://e-learning.fra.europa.eu/>. Formarea are la bază standardele internaționale și ale UE, în special CDC, standardele Consiliului Europei și legislația UE.

Materialele de formare acoperă diversitatea serviciilor de tutelă și a contextelor de formare pentru copiii neînsoțiți găsiți pe teritoriul UE pentru a oferi o experiență de învățare standardizată. De asemenea, acestea pot fi adaptate la diferite contexte, cum ar fi formarea profesională, academică și de voluntariat, precum și la nevoile naționale sau locale. Acestea au fost elaborate pe baza activității anterioare a FRA privind tutela.

Recomandarea aferentă a Consiliului Europei

Pentru mai multe informații privind tutela efectivă pentru copiii neînsoțiți și separați în contextul migrației, vezi Recomandarea CM/Rec(2019)11 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre ⁽⁴⁵⁾.

Pe scurt, de ce trebuie să Țineți seama în ceea ce privește protecția internațională

În mod specific, pentru copiii neînsoțiți în contextul protecției internaționale, trebuie să luați în considerare următoarele aspecte.

- **O evaluare a situației particulare a copilului, în funcție de ceea ce este în interesul superior al acestuia.** Astfel, toate căile legale posibile sunt luate în considerare și evaluate împreună cu copilul, cum ar fi protecția internațională, protecția temporară sau orice alte căi legale posibile. În funcție de țară, această evaluare ar putea fi efectuată de autoritățile de protecție a copilului și/sau de autoritățile competente în domeniul azilului, cu implicarea dumneavoastră în calitate de tutore numit.
- **Înregistrarea.** În calitate de tutore, trebuie să sprijiniți copilul în procesul de înregistrare și de solicitare a protecției internaționale conform procedurii naționale. Fiți conștienți că pot exista cazuri în care protecția națională ar putea fi o opțiune mai bună pentru

⁽⁴⁴⁾ Pentru mai multe informații, vezi EASO, *Ghidul practic al EASO privind evaluarea vârstei – a doua ediție*, 2018.

⁽⁴⁵⁾ *Recommendation CM/Rec(2019)11 of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration* (Recomandarea CM/Rec(2019)11 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind tutela efectivă a copiilor neînsoțiți și separați în contextul migrației), adoptată la 11 decembrie 2019.

copil și, de asemenea, veți sprijini copilul în această procedură (de exemplu, permis de ședere în funcție de vârsta sa de minor, permis de ședere sub protecție națională, de exemplu, din motive umanitare sau de studii ori din considerente medicale, protecție specială pentru victimele violenței domestice).

Publicație conexă

Pentru a afla mai multe despre această etapă specifică, vezi EASO, *Ghid practic privind înregistrarea – Depunerea cererilor de protecție internațională*, decembrie 2021.

- **Interviul personal.** În cazul în care copilul a fost canalizat prin procedura de azil, trebuie să vă asigurați că înțelege semnificația interviului individual și rezultatul posibil.

Publicații conexe

Pentru a afla mai multe despre această etapă specifică, consultați ghidurile EUAA disponibile pe diverse teme legate de examinarea cererii de protecție internațională. Toate ghidurile sunt disponibile aici <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

- **Cazare.** DCP prevede ca toți copiii să beneficieze de un nivel standard al condițiilor de primire. În plus, definește categoriile speciale de persoane vulnerabile care solicită protecție internațională (inclusiv copiii neînsoțiți) și obligă statele să țină seama de situația specifică a acestor persoane vulnerabile ⁽⁴⁶⁾. Aceasta prevede, de asemenea, evaluarea nevoilor speciale de primire ale persoanelor vulnerabile ⁽⁴⁷⁾. Articolul 23 din DCP urmărește să asigure că interesul superior al copilului reprezintă un considerent primordial. Articolul 24 din DCP stabilește reguli pentru primirea și tratamentul copiilor neînsoțiți.

Publicație conexă

Pentru mai multe informații, vezi EASO, *Ghidul EASO privind condițiile de primire pentru copiii neînsoțiți: standarde operaționale și indicatori operaționali*, decembrie 2018.

- **Accesul la educație.** DCP prevede că statele membre trebuie să acorde solicitanților minori accesul la sistemul educativ în condiții similare celor prevăzute pentru resortisanții proprii, cât timp nu se execută o măsură de expulzare a acestora ⁽⁴⁸⁾. După înscrierea la școală, copiii neînsoțiți trebuie să beneficieze de aceleași servicii de care beneficiază copiii care sunt cetățeni ai țării respective, ținând cont de nevoile lor speciale. În calitate de tutore, trebuie să vă asigurați că într-adevăr a fost acordat accesul la o educație de calitate. Este posibil să fie necesar să sprijiniți copilul cu eventualele cerințe administrative, de exemplu, pentru validarea certificatelor sau diplomelor anterioare sau pentru a-i facilita accesul la cursuri de limbi străine.

⁽⁴⁶⁾ Articolul 21 din DCP.

⁽⁴⁷⁾ Articolul 22 din DCP.

⁽⁴⁸⁾ Articolul 14 din DCP.

- **Acces la îngrijiri medicale sau la alt fel de asistență.** DCP face referire la îngrijirile medicale în mai multe articole ⁽⁴⁹⁾. Minorii neînsoțiți sunt persoane care ar putea avea nevoi speciale și, prin urmare, au dreptul la asistență medicală sau la alt fel de asistență. Aceasta ar putea include, de exemplu, sprijin psihologic pentru copiii care au fost martori la crime de război sau servicii specializate pentru copiii care au fost victime ale violurilor. În calitate de tutore, trebuie să vă asigurați că copilul este îndrumat spre servicii de sprijin și că are acces efectiv la serviciile relevante.
- **Reîntregirea familiei.** Tutorele trebuie să promoveze o legătură strânsă cu părinții copilului, cu condiția ca acest lucru să fie în interesul superior al copilului. În cazul în care copilul nu se află în legătură cu părinții sau cu membrii familiei sau nu știe unde se află aceștia, tutorele trebuie să încurajeze autoritățile să inițieze regăsirea familiei și, eventual, reunificarea familiei, dacă este cazul.

Publicație conexă

Pentru a afla mai multe despre garanțiile din cadrul procedurii de azil, vezi EUAA-FRA, *Practical Tool for Guardians – The asylum procedure* (Instrument practic pentru tutori – Procedura de azil), octombrie 2023.

Căi legale alternative disponibile în țara dumneavoastră

A se completa de către țara UE+.

Informații specifice fiecărei țări privind căile de migrație alternative pot fi găsite pe platforma Who is Who a EUAA, disponibilă la adresa <https://whoiswho.euaa.europa.eu/>.

Vă rugăm să rețineți că „alte căi legale de migrație” nu trebuie să împiedice posibilitatea copiilor de a solicita protecție internațională în caz de nevoie.

4.2. Cum se asigură interesul superior al copilului în procedura de azil

Orice proces privind interesul superior al copilului trebuie să ia în considerare în mod corespunzător opiniile copilului, opiniile părinților sau ale tutorelui/îngrijitorului, identitatea copilului, mediul familial, relațiile și contactele familiale ale copilului, situația din țara sa de origine, nevoile de protecție ale acestuia, îngrijirea, protecția și siguranța copilului, inclusiv

⁽⁴⁹⁾ Articolele 13, 17 și 19 din DCP.

bunăstarea și dezvoltarea copilului, situațiile de vulnerabilitate, inclusiv riscurile cu care se confruntă copilul și sursele de protecție, nivelul de integrare în țara gazdă, sănătatea fizică și mentală, educația și condițiile socioeconomice ⁽⁵⁰⁾.

Această analiză poate fi efectuată de asistenți sociali angajați de autoritatea competentă în materie de azil sau de alte entități, care o pun la dispoziția acestei autorități. Analiza trebuie să aibă loc având în vedere genul copilului, orientarea sexuală sau identitatea de gen a acestuia, originea națională, etnică sau socială, religia, handicapul, statutul de migrație sau de ședere, statutul în materie de cetățenie, vârsta, situația economică, opiniile politice sau de altă natură ⁽⁵¹⁾, contextul cultural și lingvistic sau alt statut.

Sfat practic

În calitate de tutore, trebuie să vă asigurați că autoritățile evaluează interesul superior al copilului de câte ori se iau decizii care afectează copilul ⁽⁵²⁾. Acestea ar putea include, de exemplu, decizii privind siguranța, cazarea, educația, îngrijirile medicale, activitățile de agrement, reprezentarea juridică, eventuale relocări și/sau transferuri în alt stat membru sau altă soluție durabilă, precum și în ceea ce privește regăsirea și reunificarea familiei. În timpul evaluării trebuie respectat dreptul copilului de a fi ascultat (vezi secțiunea următoare).

Trebuie să urmăriți deciziile care au un impact negativ asupra copilului prin orice mecanism adecvat, să interveniți atunci când bunăstarea copilului este în pericol și să contestați, în limitele autorității dumneavoastră, orice decizie considerată a fi contrară și/sau care nu promovează interesul superior al copilului.

⁽⁵⁰⁾ UNHCR, *UNHCR Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child* (Ghidul UNHCR privind interesul superior al copilului: evaluarea și determinarea interesului superior al copilului), mai 2021.

⁽⁵¹⁾ Organizația Națiunilor Unite, *Joint general comment No. 3 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 22 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on the general principles regarding the human rights of children in the context of international migration* (Comentariul general comun nr. 3 (2017) al Comitetului pentru protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora și Comentariul general nr. 22 (2017) al Comitetului pentru drepturile copilului privind principiile generale ale drepturilor omului ale copiilor în contextul migrației internaționale), 16 noiembrie 2017, secțiunea I, alineatul 3.

⁽⁵²⁾ Comitetul ONU pentru protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora, *Joint general comment No. 3 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 22 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on the general principles regarding the human rights of children in the context of international migration* (Comentariul general comun nr. 3 (2017) al Comitetului pentru protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora și Comentariul general nr. 22 (2017) al Comitetului pentru drepturile copilului privind principiile generale ale drepturilor omului ale copiilor în contextul migrației internaționale), 16 noiembrie 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22; Comitetul ONU pentru protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora, *Joint general comment No. 4 (2017) of the Committee on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families and No. 23 (2017) of the Committee on the Rights of the Child on State obligations regarding the human rights of children in the context of international migration in countries of origin, transit, destination and return* (Comentariul general comun nr. 4 (2017) al Comitetului pentru protecția drepturilor tuturor lucrătorilor migranți și ale membrilor familiilor acestora și nr. 23 (2017) al Comitetului pentru drepturile copilului cu privire la obligațiile statului în ceea ce privește drepturile omului ale copiilor în contextul migrației internaționale în țările de origine, de tranzit, de destinație și de întoarcere), 16 noiembrie 2017, CMW/C/GC/4-CRC/C/GC/23.

Înțelegerea interesului superior al copilului presupune ca factorii de decizie să evalueze nevoile copilului în cadrul procedurii de azil într-un mod cuprinzător și să țină seama de aceste nevoi. Acest lucru implică sprijinirea copilului pe parcursul întregii proceduri administrative, dar și asigurarea posibilității de a interveni pe lângă autorități în cazul în care copilul are nevoi speciale, de exemplu, în ceea ce privește cazarea, educația și îngrijirile medicale. Rolul dumneavoastră este să promovați binele copilului și să reacționați dacă întâmpină dificultăți în interacțiunea cu autoritățile și cu sistemul administrativ.

Publicații conexe

Pentru informații mai detaliate despre acțiunile specifice care trebuie întreprinse în timpul procedurii de azil, consultați alt instrument din această serie, EUAA-FRA, [*Practical Tool for Guardians – The asylum procedure*](#) (Instrument practic pentru tutori – Procedura de azil), octombrie 2023.

Pentru o prezentare cuprinzătoare, vezi EASO, [*Ghid practic privind interesul superior al copilului în procedurile de azil*](#), 2019.

Sfat practic

În calitate de tutore, Trebuie să participați la evaluările relevante cu privire la copil pentru a vă asigura că drepturile și interesul superior al copilului reprezintă un considerent primordial în toate procesele decizionale și că este respectat dreptul copilului de a fi ascultat. Acest lucru este prevăzut de articolul 12 din CDC și de articolul 24 din Cartă.

4.3. Cum se facilitează participarea copilului

Dreptul de a fi ascultat (articolul 12 din CDC) subliniază drepturile copiilor ca opiniile lor să fie ascultate și luate în considerare în funcție de vârsta și gradul lor de maturitate. Acest drept se aplică tuturor deciziilor care îl privesc pe copil, inclusiv în relație cu furnizarea de servicii și în contextul procedurilor administrative și judiciare. Copiii au diferite nevoi care trebuie acoperite pentru ca ei să-și facă auzită vocea și pentru a fi ascultați; unii copii pot fi timizi, pot suferi de deficiențe de auz sau de vorbire, iar unii copii ar putea avea nevoie de un interpret. Unii copii pot fi obișnuiți să-și formeze și să-și exprime opiniile, dar pentru alții acest lucru ar putea fi mai dificil. Tutorele trebuie, de asemenea, să gestioneze așteptările copilului, întrucât deciziile autorităților ar putea să nu corespundă întotdeauna cu dorințele copilului.

În cazul copiilor neînsoțiți care solicită protecție internațională, funcționarii publici și furnizorii de servicii vor trebui să se asigure, pentru majoritatea copiilor, că aceștia au acces la asistență din partea unui interpret și că serviciile de interpretare respectă standardele de calitate, nu denaturează conținutul și esența comunicării, sunt neutre și nu intimidează în niciun moment copilul. Sexul interpretului și al ofițerului de decizie poate fi relevant pentru un copil, iar copilul trebuie întrebat dacă are preferințe, mai ales dacă este victimă a violenței sau a exploatarei sau în cazul în care subiectul comunicării abordează alte aspecte sensibile.

Acest drept este strâns corelat cu dreptul de a fi informat. Copilul are dreptul, în orice moment, de a căuta, de a primi și de a face schimb de informații ⁽⁵³⁾. Informațiile trebuie furnizate într-o limbă pe care copilul o înțelege. Furnizarea de informații copilului este responsabilitatea tuturor actorilor care vin în contact cu copilul, dar este și un aspect foarte important al rolului dumneavoastră de tutore. Este posibil ca acesta să nu fi primit informații adecvate sau să le fi înțeles greșit ori să le fi uitat. Acest drept este strict legat de importanța de a primi asistență juridică.

Dreptul la confidențialitate în cadrul azilului trebuie asigurat permanent. Copilul trebuie informat că toate informațiile partajate sunt confidențiale și în niciun caz nu vor fi comunicate autorităților din țara de origine. Informațiile trebuie furnizate într-o manieră adaptată copilului, inclusiv ținând cont de vârsta și gradul de maturitate a acestuia.

Sfat practic

În calitate de tutore, aveți responsabilitatea de a vă asigura că la copil ajung informații corespunzătoare.

Printre alte măsuri practice, ați putea să le permiteți copiilor și să-i încurajați să vorbească fără a fi întrerupți, să nu-i judecați, să nu-i contraziceți și să nu puneți la îndoială informațiile pe care le furnizează. Dați copiilor și familiilor dreptul de a pune întrebări și solicitați activ consimțământul înainte de a transmite informațiile. Alocați suficient timp pentru opriri și pauze, în care copilului să i se permită să se miște, să se joace și să interacționeze cu prietenii. Ajutați la identificarea și utilizarea celei mai adecvate metode de comunicare cu copiii cu handicap. Oferiți materiale de scris și desenat pentru a-i ajuta pe copii să-și descrie poveștile ⁽⁵⁴⁾.

⁽⁵³⁾ CDC, *op. cit.*, nota de subsol 6; Adunarea Generală a ONU, *International Covenant on Civil and Political Rights* (Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice), 16 decembrie 1966, Organizația Națiunilor Unite, seria tratate, vol. 999, p. 171; Comitetul pentru drepturile copilului, *General comment No. 6 (2005): Treatment of Unaccompanied and Separated Children Outside their Country of Origin* (Comentariul general nr. 6 (2005): Comentariul general nr. 6 (2005) privind tratamentul copiilor neînsoțiți și separați în afara țării de origine), 1 septembrie 2005, CRC/GC/2005/6; Comitetul pentru drepturile copilului (CRC), *General comment No. 12 (2009): The right of the child to be heard* (Comentariul general nr. 12 (2009): Dreptul copilului de a fi ascultat), 20 iulie 2009, CRC/C/GC/12; Comitetul pentru drepturile copilului (CRC), *General comment No. 14 (2013) on the right of the child to have his or her best interests taken as a primary consideration (art. 3, para. 1)* [Comentariul general nr. 14 (2013) privind dreptul copilului ca interesul său superior să fie avut în vedere ca o considerație principală (art. 3, alineatul (1))], 29 mai 2013, CRC /C/GC/14; Consiliul European, *European Convention on the Exercise of Children's Rights* (Convenția europeană privind exercitarea drepturilor copilului), ETS nr. 160, intrare în vigoare la 1.7.2000.

⁽⁵⁴⁾ UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures* (Ghid tehnic: proceduri adaptate copilului), 2021.

Anexa 1. Resurse suplimentare

EUAA

Accesul la procedura de azil și înregistrare

- EUAA, [*Practical Guide on Information Provision in the Asylum Procedure*](#) (Ghid practic privind furnizarea de informații în procedura de azil), februarie 2023.
- EASO, [*Ghid practic privind înregistrarea – Depunerea cererilor de protecție internațională*](#), decembrie 2021.

Examinarea cererii

- EUAA, [*Ghid practic privind opinia politică*](#), decembrie 2022.
- EUAA, [*Ghid practic – Intervievarea solicitanților cu cereri de azil bazate pe religie*](#), noiembrie 2022.
- EASO, [*Ghid privind apartenența la un anumit grup social*](#), martie 2020.
- EASO, [*Ghid practic: Condițiile de obținere a statutului de protecție internațională*](#), aprilie 2018.
- EASO, [*Ghid practic al EASO: Evaluarea probelor*](#), martie 2015.
- EASO, [*Ghid practic al EASO: Interviu personal*](#), decembrie 2014

Resurse privind copii

- EUAA-FRA, Seria de instrumente practice pentru tutori pe următoarele teme:
 - [*protecția temporară a minorilor neînsoțiți care fug din Ucraina*](#), noiembrie 2022;
 - [*procedura de azil*](#), octombrie 2023;
 - [*procedurile transnaționale*](#), 2023.
- Animații EASO privind:
 - [*Age assessment for children*](#) (Evaluarea vârstei la copii), 2021.
 - [*Age assessment for practitioners*](#) (Evaluarea vârstei pentru practicieni), 2020.
- EASO, [*Ghid practic privind interesul superior al copilului în procedurile de azil*](#), 2019.
- EASO, [*Practical guide on family tracing*](#) (Ghidul practic al EASO privind regăsirea familiei), martie 2016.

FRA

FRA, *Guardianship for unaccompanied children - A manual for trainers of guardians* (Tutela pentru copiii neînsoțiți – manual pentru formatorii tutorilor), 1 martie 2023.

FRA, *Manualul de drept european privind drepturile copilului - ediția 2022*, 13 aprilie 2022.

Materiale de e-learning ale FRA, 2022, disponibile la adresa <https://e-learning.fra.europa.eu/>.

FRA, *Manual de drept european în materie de azil, frontiere și imigrație – Ediția 2020*, 17 decembrie 2020.

FRA - Comisia Europeană, *Serviciile de tutelă destinate copiilor lipsiți de îngrijire părintească*, 26 iunie 2014.

FRA și Consiliul Europei, *Fundamental rights of refugees, asylum applicants and migrants at European borders* (Drepturile fundamentale ale refugiaților, solicitanților de azil și migranților la frontierele europene), 2020.

Rețeaua europeană de tutelă

Rețeaua europeană de tutelă, *7 EGN Standards for the delivery of guardianship to unaccompanied children* (7 Standarde EGN pentru furnizarea de servicii de tutelă copiilor neînsoțiți), 2022.

Rețeaua europeană de tutelă, *Children on the Move – A guide to working with unaccompanied children in Europe* (Copii în mișcare – ghid pentru lucrul cu copii neînsoțiți în Europa), februarie 2021.

Rețeaua europeană de tutelă, *Pilot Assessment System for Guardianship* (Sistemul pilot de evaluare a tutelei), septembrie 2019.

UNHCR

UNHCR, *Technical Guidance: Child friendly procedures* (Ghid tehnic: proceduri adaptate copilului), 2021.

UNHCR, UNHCR *Best Interests Procedure Guidelines: Assessing and Determining the Best Interests of the Child* (Ghidul UNHCR privind interesul superior al copilului: evaluarea și determinarea interesului superior al copilului), mai 2021.

UNHCR, *Guidelines on International Protection No. 8: Child Asylum Claims under Articles 1(A)2 and 1(F) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees* (Ghidul UNHCR privind protecția internațională nr. 8: Solicitățile de azil pentru copii în temeiul articolului 1 secțiunea A alineatul (2) și al articolului 1 secțiunea F din Convenția din 1951 și/sau Protocolul din 1967 privind statutul refugiaților), 22 decembrie 2009, HCR/GIP/09/08.

UNICEF

UNICEF, [*Accelerating Inclusion of Refugee Children*](#) (Accelerarea incluziunii copiilor refugiați), iunie 2023.

UNICEF, [*Strengthening Inclusive Social Protection Systems*](#) (Consolidarea sistemelor de protecție socială favorabile incluziunii), februarie 2023.

UNICEF, [*Convention on the Rights of the Child: The children's version*](#) (Convenția cu privire la Drepturile Copilului: versiunea pentru copii), 2019.

UNICEF, [*A Right to be Heard*](#) (Dreptul de a fi ascultat), decembrie 2018.

UNICEF, [*Psychosocial Support in Humanitarian Settings*](#) (Sprijin psihosocial în contexte umanitare), august 2018.

Organizația Internațională pentru Migrație

Organizația Internațională pentru Migrație, [*Caring for unaccompanied migrant children: A toolkit to promote culture sensitivity when caring for UMCs*](#) (Îngrijirea copiilor migranți neînsoțiți: Set de instrumente pentru a promova sensibilitatea culturală în îngrijirea copiilor migranți neînsoțiți), 2022.

Organizația Internațională pentru Migrație, [*Trafficking in persons: Protection and assistance to victims*](#) (Traficul de persoane: acordarea de protecție și asistență victimelor). Un curs de *e-learning* în ritm propriu, disponibil la [E-Campus](#).

Consiliul Europei

Consiliul Europei, [*Recomandarea CM/Rec\(2022\)22 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei adresată statelor membre privind principiile și îndrumările din sfera drepturilor omului legate de evaluarea vârstei în contextul migrației și expunerea de motive a acestora*](#), adoptată la 14 decembrie 2022.

Consiliul Europei, [*Recommendation CM/Rec\(2019\)11 of the Committee of Ministers to member States on effective guardianship for unaccompanied and separated children in the context of migration*](#) (Recomandarea CM/Rec(2019)11 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind tutela efectivă a copiilor neînsoțiți și separați în contextul migrației), adoptată la 11 decembrie 2019.

Consiliul Europei, [*How to convey child friendly information to children in migration: a Handbook for frontline professionals*](#) (Cum să transmiteți informații prietenoase copiilor aflați în situație de migrație: Manual pentru profesioniști), decembrie 2018.

Lista figurilor

Figura 1. Tipuri de protecție	11
Figura 2. Corelațiile dintre drepturile fundamentale și dreptul de azil	13
Figura 3. Cele patru principii-cheie obligatorii ale CDC	19

■ Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

